

EXPERIÈNCIA D'INCLUSIÓ D'UN ALUMNE TEA

Lourdes Bertrán Ródenas
Mestra d'Educació Infantil

RESUM

L'objectiu d'aquest article és compartir l'experiència viscuda amb un alumne TEA escolaritzat en un centre ordinari. M'agradaria que pogués ser útil per altres mestres que com jo mai abans hagin treballat amb alumnes amb aquestes característiques, en un context com és el de l'escola ordinària. Alhora desitjaria que l'article els pugui motivar per mantenir una actitud acollidora i comprensiva envers aquests infants donat que ens poden aportar tant com nosaltres a ells.

A través d'aquest article exposaré la seqüenciació de la feina que hem realitzat a l'escola, començant per una part més teòrica referida als **trets característics** de l'infant per procedir posteriorment a relatar a quins **assessoraments i formacions** hem accedit i quins **recursos metodològics** hem emprat per tal d'engegar el difícil, però alhora atractiu, camí que se'ns presentava per endavant.

D'altra banda en aquest article vull deixar constància de la importància del tutor dins aquest procés inclusiu com a persona en constant contacte amb l'alumne. Parlaré de la necessitat d'una adequada formació dels mestres per tal de poder atendre les peculiaritats dels alumnes amb TEA i de la necessitat d'implicació per part de tota la comunitat educativa.

Paraules clau: Comunicació, educació inclusiva, discapacitat, metodologies, pràctica

ABSTRACT

The main object of this article is to share my own experience with a student with Autism Spectrum Disorder (ASD) in a common school setting. My desire is for this article to be useful for those teachers who, like me, are working with students with ASD, for example in a context such as mainstreaming. At the same time, I would like this article to encourage teachers to have a friendly and understanding attitude towards these children. My experience has shown that they can truly teach us as much as we can teach them.

Through this article I will explain the work we undertook at our school, beginning with a theoretical section which refers to the characteristics of children with ASD. Afterward, I will explain the related training and resources used to start the demanding but stimulating project and our results.

Furthermore, I want to make a point on the importance of the teacher's role in this process, as he or she is in daily contact with the student. I will talk about the need for good teacher training in order to attend to the special needs of children with ASD, as well as the need for the involvement of the entire educational community.

Key words: Communication, inclusive education, disability, methodologies, practice.

TRETS CARACTERÍSTICS DE D.A.

El D.A és un nen escolaritzat al nostre centre (escola ordinària) amb un TGD i una important afectació en la comunicació i el llenguatge (autisme). Al setembre de 2014, després d'haver realitzat una retenció d'un curs a la llar d'infants, es va incorporar en el nostre centre a P-3, en un grup de 25 alumnes.

La seva escolarització va anar acompanyada d'un suport educatiu complementari, l'auxiliar d'EE/vetlladora. Des de l'inici realitza sessions al CDIAP i segueix una equinoteràpia.

El D.A durant el període d'adaptació a P-3 va posar de manifest una manca d'autonomia significativa, una dificultat per adequar-se als límits propis de l'edat i nivell d'escolarització, així com per l'assoliment dels hàbits i una manca de capacitat per a establir relacions comunicatives i socials tant amb l'adult com amb els iguals.

Els seus interessos en aquell moment estaven poc definits, mica en mica es van anar coneixent, tot i així eren molt limitats. Tenia uns jocs molt repetitius i individualistes.

Durant força temps va mostrar un estat d'estrès molt gran. Poc a poc aquest estrès, que es materialitzava en rebequeries de gran intensitat, va anar disminuint apareixent en situacions puntuals.

Actualment cursa P-4 i, després d'un any d'escolarització al centre, li hem observat canvis que posen de manifest un progrés positiu.

Encara en les entrades a l'escola hi ha molts dies que mostra disgust i intenta marxar de l'aula, però passada una estona en la qual l'adult s'apropa i el tranquil·litza amb el contacte físic o mitjançant reforçadors, torna a la calma.

Està més receptiu a les noves propostes de joc i d'interacció; fa força demandes a nivell gestual, sobretot per a aconseguir els objectes que per si mateix no pot agafar o per fer algun tipus d'activitat on vol un intermediari (obrir un pot; ajuntar algunes peces de puzle, etc.), no perquè no sigui capaç de fer-ho.

Està present en la rotllana en moltes més ocasions; participa en de les activitats plantejades al grup; s'apropa cada vegada més als companys i els busca per agafar-los i inclús per fer-los un petó. Manté més estones el contacte visual; obeeix algunes ordres quan està molt connectat i repeteix alguna paraula.

En general a la classe està tranquil i tot i que encara busca moments de calma i aïllament físic són més nombroses les ocasions que està actiu, fent propostes suggerides o triades.

Des de finals de setembre de P3 es queda al servei de menjador i per a la seva adaptació es va elaborar un pla d'actuació.

Inicialment el D.A. menjava a l'aula perquè no era capaç d'estar dins el menjador. Durant P4 ha anat progressant i ara menja al menjador amb els seus companys i s'ha anat obrint a provar nous aliments.

IMPORTÀNCIA DELS ASSESSORAMENTS I FORMACIÓ PROFESSIONAL

Com he explicat prèviament el D.A. va mostrar un nivell d'ansietat i estrès molt alt en la seva entrada a l'escola. Donada aquesta situació i tenint present que tant la mestra d'EE com jo com a tutora no teníem experiència prèvia amb aquest tipus d'alumnat, vam veure totalment necessari cercar informació i assessorament per tal de trobar estratègies per afavorir la millora emocional de l'alumne a l'escola i així donar resposta a les seves necessitats.

Durant aquests cursos hem rebut assessorament de **L'EAP** (Equip d'Assessorament Psicopedagògic) i del **SEETDIC** (Servei Educatiu Específic en Trastorns del Desenvolupament i de la Conducta) i periòdicament hem realitzat reunions amb aquests serveis on fèiem traspàs d'informació sobre l'estat i progrés del nostre alumne i on ens donaven pautes d'actuació concretes davant les dificultats que ens anàvem trobant.

D'altra banda, vam visitar una escola amb una USEE on ens van parlar dels **Sistemes de Comunicació Alternatius**, més concretament dels **PECS** (Sistema de Comunicació per Intercanvi d'Imatges). Vam decidir realitzar aquest curs de PECS que va resultar molt interessant i pràctic i que ens ha ajudat moltíssim per **reduir l'ansietat i treballar la demanda i la comunicació**.

També vam poder veure el funcionament d'una aula amb alumnes TEA on l'espai estava estructurat per racons i feien servir la **Metodologia TEACCH** (Tractament i Educació d'Infants amb Autisme i Problemes de Comunicació) per tal de treballar **l'autonomia** dels infants. En formar-nos en aquesta metodologia vam crear un **espai autònom** on D.A. realitza amb ajuda feines concretes i vam construir instruccions visuals per ajudar-lo a ser més autònom en les rutines.

Finalment la mestra d'EE va realitzar un curs de **formació en el condicionament de la conducta ABA** (Anàlisi Aplicat de la Conducta), per tal de poder analitzar i fer canvis en la conducta.

Cal dir que totes aquestes metodologies són conductistes però nosaltres les apliquem de manera força flexible i adaptades a les nostres circumstàncies en quant a espai, nombre d'alumnes, disponibilitat horària i alhora tenint en compte la reacció del nostre alumne.

OBJECTIU, METODOLOGIA I RECURSOS

A continuació exposo els objectius que ens hem anat plantejant de manera prioritzada, així com els recursos metodològics emprats per tal d'assolir-los.

1. El primer objectiu i el més important per poder avançar posteriorment amb l'alumne era **rebaixar el seu nivell d'ansietat** a l'escola i aconseguir que es trobés tranquil i segur en aquest l'espai.

Va ser fonamental respectar el seu temps d'adaptació i **no forçar-lo** a seguir les normes ni dinàmiques com la resta.

Per tant per respectar el seu ritme calia crear un **ESPAI** on es **pogués protegir de l'entorn i el soroll i relaxar-se**. Penseu que molts d'aquests alumnes pateixen hipersensibilitat sensorial i necessiten un espai de protecció apartat de les zones de treball del gran grup (a dins l'aula preferentment) Nosaltres vam crear un espai apartat amb un matalàs petit on D.A. pogués "refugiar-se" del soroll, dels canvis, dels estímuls constants...

2. Una vegada l'alumne es va mostrar tranquil vam començar a treballar altres aspectes. El nostre **segon objectiu** va ser introduir un **Sistema augmentatiu i alternatiu de la comunicació**.

Vam crear la **necessitat de DEMANDA**. Actualment fem servir un Sistema de Comunicació Alternatiu: **PECS**.

Aconseguim que D.A necessiti comunicar-se quan li posem **els objectes que li agraden a la vista però fora del seu abast**. Treballem la demanda amb els **PECS**. Actualment estem iniciant la FASE 4, ús del llibre de comunicació, sempre tenint en compte que no seguim una metodologia sistematitzada.

3. Alhora vam veure la necessitat de l'infant de tenir un coneixement previ del què s'espera d'ell. Vam **treballar l'anticipació** d'activitats, rutines, sortides i festes.

Cada dia se li **ANTICIPEN** les activitats a fer en un **HORARI VISUAL** amb pictogrames, fet que li dóna seguretat. El preparem abans que arribi al matí i D.A treu els pictogrames a mesura que ha realitzat l'activitat. De moment necessita acompanyament físic.

D'altra banda també tenim **INSTRUCCIONS VISUALS** per tal que realitzi **autònomament les rutines**: penjar i posar-se la bata, rentar-se les dents, fer pipi... Encara no fa un ús autònom de les mateixes i de manera sistematitzada però les té presents i realitza la rutina amb ajuda física.

Per últim fem **SEQÜÈNCIES VISUALS DE LES EXCURSIONS I FESTES** per tal d'anticipar tot el que succeirà en aquella jornada i reduir l'ansietat davant els canvis i la incertesa. Aquestes seqüències les treballem a l'aula prèviament al seu desenvolupament.

4. Per últim hem iniciat la **realització de tasques escolars de manera autònoma**.

Hem creat un **Racó Autònom**, aïllat de possibles distractors. Hem iniciat aquest treball amb ajuda física (no verbal) per ensenyar-li la seqüència de treball que ha de realitzar (agafa la feina, la fa, la deixa a la caps de feines acabades). Finalment l'alumne haurà de ser capaç d'anar sol al racó (quan ho té posat al seu horari) i fer les feines proposades.

BENEFICIS D'UNA SOCIETAT INCLUSIVA

Per concloure aquest article m'agradaria poder compartir la meva satisfacció en relació al grau d'aprenentatge, creixement personal i professional i la repercussió que aquest alumne ha significat dins el grup-classe.

Primerament voldria expressar la meua gratitud davant aquesta oportunitat d'inclusió que se m'ha presentat. El fet de poder tenir alumnes amb NEE dins l'escola ordinària ens fa obrir la ment i entendre que hi ha milers de maneres de veure i viure la vida. Els nens amb TEA tenen la seva i cal respectar-la i oferir la possibilitat d'unes altres mirades dins un entorn socioeducatiu normalitzat.

D'altre banda, el grup-classe s'ha anat conformant des d'un dia a dia reflexiu i comprensiu amb les diferències individuals i vers el respecte i estima per tots els companys d'aula. El fet que els infants tinguin l'oportunitat de conviure amb un company TEA els ha possibilitat un aprenentatge de vida que difícilment l'haurien assolit amb un treball teòric del que és la convivència, la tolerància i els respecte per les peculiaritats de les persones amb o sense deficiències.

Val la pena dir que totes les metodologies i recursos emprats han sigut de gran utilitat per a tot el grup classe i no només pel D.A, donat que aquests es centren en l'aprenentatge visual com a primer recurs per tal que els nens amb TEA entenguin el món i el seu funcionament.

Per finalitzar encoratjo a tots el companys i companyes de professió a fer un canvi en la mirada envers a la inclusió, observant els beneficis individuals i col·lectius. Aquests alumnes s'aprofiten dels models normalitzats que troben dins de les

Nº 45 (2a.època) novembre 2016

URL: www.ambitsaaf.cat

ISSN: 2339-7454

Copyright ©

escoles ordinàries i alhora ens ensenyen cada dia coses noves i ens ajuden a millorar com a persones.

Els són els veritables mestres

Correspondència amb l'autora: *Lourdes Bertrán Ródenas*. Avda. Montserrat, 112 El Prat de Llobregat.
E-mail: lbertra2@xtec.cat